

სენსორული დარღვევების, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე
(შშმ) პირების განათლების უფლების დაცვა საქართველოში.

ნიკა ბებოშვილი

სამაგისტრო ნაშრომი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის ფაკულტეტზე საჯარო სამართლის
და პოლიტიკის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მოთხოვნის
შესაბამისად

სამაგისტრო პროგრამა: საჯარო სამართალი და პოლიტიკა

სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი: თამარ გურჩიანი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2025

განაცხადი

როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს მიერ ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ანდაც დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომელიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნიკა ბებოშვილი

08/03/2025

აბსტრაქტი

საქართველოში ინკლუზიური განათლების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება 2004 წელს დაიწყო, როდესაც ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში შშმ ბავშვების ინტეგრაციის პროგრამა ამოქმედდა. მიუხედავად გარკვეული მიღწევებისა, სენსორული დარღვევების მქონე (შშმ) პირების განათლების უფლების რეალიზაცია კვლავ გამოწვევად რჩება.

ნაშრომის მიზანია სენსორული დარღვევების მქონე შშმ პირთა განათლების უფლების დაცვისთვის არსებული მდგომარეობის მიმოხილვა და იმ ინსტიტუციური, პროგრამული და სოციალური ბარიერების გამოვლენა, რომლებიც ხელს უშლიან განათლების უფლების სრულფასოვან რეალიზაციას. კვლევაში გამოყენებულია კომბინირებული თვისობრივი და რაოდენობითი მეთოდოლოგია, რომელთა საშუალებით ხდება არსებული სიტუაციის შეფასება. კვლევით დადგინდა, რომ მიუხედავად არსებული პროგრამებისა და სტრატეგიული დოკუმენტებისა, სენსორული დარღვევების მქონე პირთა განათლებაზე ხელმისაწვდომობა საქართველოში კვლავ შეზღუდულია.

პრობლემები მოიცავს ტექნოლოგიურ და ინფრასტრუქტურულ დაბრკოლებებს, მასწავლებელთა გადამზადების ნაკლებობას, საზოგადოების ნეგატიურ დამოკიდებულებას, მონიტორინგის სისტემის არარსებობას და სხვა სისტემურ ხარვეზებს, რომელთა აღმოფხვრაც აუცილებელია. ნაშრომი მკითხველს სთავაზობს პრობლემის გადაჭრის გზებს. საჭიროა ადაპტირებული სასწავლო მასალების, სასწავლო პროგრამების და სკოლების ინფრასტრუქტურულ, ტექნოლოგიური უზრუნველყოფა, რათა სენსორული დარღვევების მქონე პირებმა შეძლონ და მონაწილეობა მიიღონ საგანმანათლებლო პროცესებში.

საძიებო სიტყვები: ინკლუზიური განათლება; ინკლუზიური განათლება საქართველოში; სენსორული დარღვევები და ინკლუზია საქართველოში; საქართველოს სახელმწიფოს მექანიზმები სენსორული დარღვევების მქონე მოსწავლეების მხარდასაჭერად.

Abstract

The development of inclusive education in Georgia began in 2024, when a program for integrating children with disabilities into mainstream schools was launched. Despite significant achievements, the realization of the right to education for persons with sensory impairments remains a challenge.

This study aims to assess the current state of protection of the educational rights of students with sensory disabilities and to identify the institutional, programmatic, and social barriers that hinder full implementation of these rights. A combined qualitative and quantitative methodology was employed to evaluate the situation.

The research found that, notwithstanding existing strategic documents and programs, access to education for people with obstacles, insufficient teacher training, negative societal attitudes, the absence of a monitoring system, and other systemic flaws that must be addressed.

The paper offers recommendations for improving policy and practice, including the removal of institutional, programmatic, and social barriers. It emphasizes the need to introduce adapted teaching materials and curricula, to enhance school's infrastructure and technological capacity, and to provide comprehensive teacher training, so that students with sensory impairments can fully participate in the educational process.

Keywords: inclusive education; inclusive education in Georgia; sensory impairments and inclusion in Georgia; state mechanisms for supporting students with sensory disabilities.